

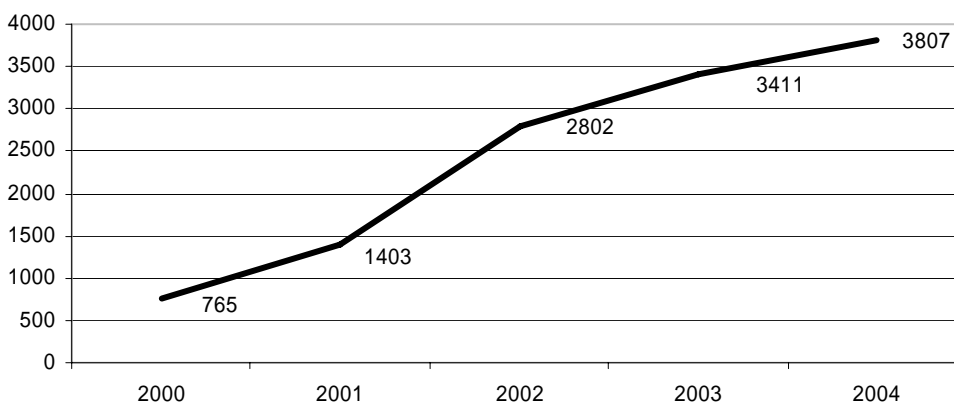
Szanowni Państwo,

Przedstawiamy pierwszy numer biuletynu adresowanego do szerokiego grona instytucji i osób zajmujących się problematyką migracyjną. Kolejne wydania będą ukazywać się co dwa miesiące. Biuletyn redaguje zespół Ośrodka Badań nad Migracjami Uniwersytetu Warszawskiego (na stronie 8 adres kontaktowy).

Redakcja

Wzrost liczby wniosków o potwierdzenie polskiego obywatelstwa

Wnioski o potwierdzenie obywatelstwa polskiego w latach 2000-2004*

Najwięcej wniosków skierowanych do Wojewody Mazowieckiego złożono w konsulatach w (wg lat):

2000 r. – w Niemczech – 91
2001 r. – w Niemczech – 149
2002 r. – w Niemczech – 422
2003 r. – w Argentynie – 505
2004 r. – w Argentynie – 259*

* do 18 listopada

* wpływające do Wojewody Mazowieckiego, głównie za pośrednictwem konsulatów polskich za granicą
Źródło: Mazowiecki Urząd Wojewódzki

Stwierdzenie posiadania obywatelstwa polskiego to oficjalne poświadczenie przez wojewodę posiadania obywatelstwa polskiego przez emigrantów lub potomków emigrantów z ziem polskich starających się o polski paszport. Przy wydawaniu go nie bierze się pod uwagę pochodzenia ani narodowości wnioskodawcy, ale sam fakt udokumentowanego posiadania przez niego lub jego przodków obywatelstwa polskiego. Od 2000 r. liczba wniosków o to poświadczenie stale rośnie. W latach 2000-2002 najczęściej złożono ich w polskich konsulatach w Niemczech, były to głównie wnioski składane przez po-

tomków emigrantów oraz potomków wysiedlonych członków mniejszości niemieckiej. Od 2002 r. z kolei wzrosła liczba osób z Ameryki Łacińskiej starających się o potwierdzenie obywatelstwa polskiego, głównie z Argentyny. Paszport polski zyskał na wartości w następstwie m. in. kryzysu argentyńskiego, ale także wskutek członkostwa naszego kraju w Unii Europejskiej.

W 2004 r. do wojewodów trafiło w sumie 13 960 wniosków o stwierdzenie posiadania lub utraty obywatelstwa polskiego, najczęściej do Wojewody Mazowieckiego - 3 807, Śląskiego - 2 558 i Dolnośląskiego - 1 593.

Spis treści:

Wzrost liczby wniosków o potwierdzenie polskiego obywatelstwa	1
Pierwsza abolicja w Polsce	1
Z Ochoły na ukraińską wieś i z powrotem - obrazki z migracji	2
Obywatele Ukrainy w Polsce	3
Rozmowa z ... Ireną Rzepińską z Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka	3
Polacy za granicą	4
Imigranci w Polsce	5
Unia Europejska	6
Projekty, szkolenia	7
Słownik migracyjny	8

Pierwsza abolicja w Polsce

Po raz pierwszy w historii Polski cudzoziemcy o nieuregulowanym statusie, którzy z różnych powodów przebywali nielegalnie na terytorium RP, uzyskali szansę na wyjście z cienia i zaistnienie jako legalni rezydenci. Ustawą o cudzoziemcach z 2003 r. wprowadzono pierwszą w Polsce abolicję wobec takich osób.

Cudzoziemcy, którzy mieszkali w Polsce przez nieprzerwany okres 6 lat (co najmniej od 1 stycznia 1997 r.), posiada-

jący lokal mieszkalny, przyrzeczenie wydania zezwolenia na pracę lub środki wystarczające do pokrycia kosztów utrzymania i leczenia, mogli składać w okresie od początku września do końca grudnia 2003 r. wnioski o wydanie rocznych zezwoleń na zamieszkanie na czas oznaczony. W ten sposób próbowało zalegalizować swój pobyt 3 508 cudzoziemców z 62 krajów, głównie z Armenii - 1 626 (46% wszystkich) oraz Wietnamu - 1 341 (38%), ale także m. in. z Ukrainy - 88, Mongolii - 68, Azerbejdżanu - 47 i Federacji Rosyjskiej - 41. Najwięcej wniosków złożono w województwie mazowieckim - 1 256 (36%), małopolskim (13%), dolnośląskim (9%), łódzkim (9%), śląskim (6%) i lubelskim (5%). Pobyt udało się zalegalizować 2 696 cudzoziemcom, w zdecydowanej większości Ormianom - 1 245 (46% ogółu) i Wietnamczykom - 1 047 (39%).

Akcja regularyzacyjna miała na celu ograniczenie szarej strefy i stanowi ważny krok na drodze do odzyskiwania nad nią kontroli.

Z Ochoty na ukraińską wieś i z powrotem — obrazki z migracji

Marta Kindler

Lida* od trzech lat przyjeżdża z Ukrainy do Polski pracować. Po zamknięciu huty szkła, która zatrudniała około 4 000 osób z okolicy jej wioski, została bez pracy. Młodszy syn jeszcze się uczył. Musiała sama utrzymywać dom. Do wyjazdu namówiła ją koleżanka. Od dwóch lat opiekuje się w Warszawie 90-letnią kobietą za 200 dolarów miesięcznie. Wartość dolara do złotówki spadła znacznie w tym okresie. Pracodawcy nie chcą „wyrównać” tej różnicy. „Dorabiać” sprzątaniami jej nie pozwalają. Mieszkanie i wyżywienie ma zapewnione, ale pracować za 600 złotych bez wolnego dnia...? Na Ukrainie musi tłumaczyć, że 200 dolarów to naprawdę nie jest dużo za taką pracę.

Powrót

Dzisiaj jest dzień powrotu do domu. Po trzech miesiącach przyjeżdża z Ukrainy „na zamianę” koleżanka, pielęgniarka, która „dorabia” sobie podczas urlopu. Powrót do Warszawy Lida planuje dopiero na maj ze względu na wizę, ale i na rodzinę. Trzeba pobyć trochę w domu. Torby z prezentami zapakowane, buty dla wnuków, mandarynki, orzeszki ziemne, margaryna. Przed domem czeka ukraińska „taksówka”: z Ochoty prosto do wsi pod Lwowem. Koszt - 80 złotych. Kierowca, Michajło, jest instytucją sam w sobie. Jeździ do Polski 2-3 razy w tygodniu, jeszcze dwa lata temu jeździł i cztery, przede wszystkim mini-busem, do którego można i 9 osób zmieścić. Teraz jeździ osobowym, bo mniej osób jeździ. W nocy przywiózł pasażerów, przespał 3-4 godziny i rano rusza z powrotem. Przewozi nie tylko ludzi, ale paczki i pieniądze, a przede wszystkim jest „skrzynką kontaktową” dla osób poszukujących pracy i dla pracodawców poszukujących pracowników. Wprowadzenie wiz mu w pracy nie przeszkodziło, bo jedna wiza na pół roku spokojnie wystarcza, tylko że są to dodatkowe koszty. Najgorsze było podniesienie cen za ubezpieczenie. Samochód przywiózł z Republiki Czeskiej, gdzie pracował. Najchętniej wozi ludzi „na truskawki”, bo to większa liczba osób i jedzie w jedno miejsce. Ma własne wizytówki z polskim i ukraińskim telefonem komórkowym, oraz stacjonarnym – instytucja, albo jak sam powiedział „Ameryka, pani. Ameryka”.

W taksówce już dwie osoby czekają, pakujemy się i ruszamy. Łada trzęsie się od ukraińskiej muzyki. Pozostali pasażerowie taksówki są w drodze z przyczyn „sercowych”. Dziewczyna wraca od chłopaka, który pracuje w Polsce i po wprowadzeniu wiz postanowił zostać nielegalnie. Nie może teraz wrócić na Ukrainę, bo do Polski go już nie wpuszczają, a z czego wtedy będzie żył? Mężczyzna, Polak, jedzie do narzeczonej, którą poznał w Polsce. Rozmowy o „pomarańczowej rewolucji”. Zastanawiają się, czy Juszczenko „coś zrobi” z wizami. Po 6 godzinach dojeżdżamy do granicy w Hrebennym. Kolejka jest niedługa. Czekamy godzinę. Przejedźdżamy przez Lwów i po półtorej godziny dojeżdżamy do domu pani Lidy we wsi R. (około 4 tysięcy mieszkańców).

W domu

Duży dom, ale wymaga remontu. Teraz, gdy młodszy syn już skończył studia i pracuje (na budowie we Lwowie, zarabiając 130 dolarów miesięcznie), Lida może zacząć odkładać pieniądze na remont. W domu jest bardzo chłodno. Na dworze styczniowa zima, dochodzi do minus 20 stopni. Piec gazowy źle działa. Może więc zamiast robić remont trzeba będzie kupić piec gazowy? A nowy piec gazowy kosztuje około 200 dolarów. W domu nie ma też bieżącej wody ani łazienki. Wodę trzeba brać ze studni, za kurnikiem jest sławojka. W domu nie ma telefonu. W tym momencie jednak ważne jest, że starszemu synowi Lidy urodziło się dziecko, więc ich chce wesprzeć finansowo i nie tylko – paczka pampersów, krem, ale też jedzenie. Lida ma kawałek pola, dzięki temu ma własne kartofle, marchewkę, cebulę, trochę jabłek z ogrodu. Ma kury. Miała też krowy, ale sprzedała, gdy zaczęła jeździć do Polski. Przez następny tydzień jemy przede wszystkim kartofle, podsmażane, puree, jako farsz do pierogów oraz zupy. Raz kupuje farsz z mięsa do kotletów, import z Polski, za 8 hry-

wien. W domu dwa telewizory, jeden stary, zepsuty, drugi działa, prezent od byłych pracodawców z Polski.

Po drodze

Wracając od matki Lidy, zatrzymuje nas na ulicy kobieta, pytając Lidę, czy nie miałaby dla niej pracy w Polsce. Lida tłumaczy, że może coś będzie i że będzie o niej pamiętała. Mąż tej kobiety pracował w Portugalii, ale mało zarobił i teraz „chce żonę wysłać”. Chciała jechać do Włoch, ale wówczas trzeba „agencji turystycznej” zapłacić 2 tysiące Euro, a pieniędzy nie ma. Poza tym ma chorą matkę i nie chce jechać na tak długo (bo do Włoch, żeby się opłacało, trzeba jechać przynajmniej na dwa lata). Wychodząc od starszego syna z domu, spotykamy matkę synowej. Przez ostatnie cztery lata jeździła pracować do Polski. Gotowała w pensjonacie w Karpaczu. Pracowała w zimie, w lecie była na Ukrainie, aby pracować na polu. Teraz urodziły się wnuki, więc nie jedzie, bo trzeba pomóc. Pracodawca dzwonił niedawno z Polski, prosząc ją o przyjazd, ale odmówiła.

Zawożymy wnuczkę Lidy do pobliskiego miasteczka do przedszkola. Zachodzimy na bazar, żeby kupić nową czapkę i płaszcz dla wnuczki. Podchodzimy do stołu z kosmetykami, polskie kremy. Sprzedawczyni przez 8 lat jeździła do Polski - pod Lublin na maliny, pod Warszawę na ziemniaki. Sprzedająca płaszcze - 2 lata pracowała w Polsce jako opiekunka, pojechałaby jeszcze, ale nie ma informacji o pracy. Sprzedająca czapki - pracowała osiem lat, „na guzikach” w prywatnym zakładzie krawieckim pod Warszawą, zawsze jeździła do tych samych ludzi, mają nadal ze sobą kontakt, dzwonią na święta.

Wyjazd i wjazd

Musiałam trzy razy podchodzić do wyjazdu. Pierwsze podejście: autobusem z pobliskiego miasteczka. Wieczór, zima, cztery osoby czekające na pustym placu. Po pół godzinie decydujemy się pojechać do „garażu”, żeby sprawdzić dlaczego autobus nie przyjeżdża. Autobus się zepsuł. Ale możliwe też, że jest za mało chętnych na przejazd. Drugie podejście: autobusem porannym ze Lwowa. Ale najpierw trzeba wydość się z wioski. Jest niedziela. Marszrutek mało, a te które przejeżdżają są już pełne i się nie zatrzymują. Po 40 minutach czekania poddają się. Trzecie podejście: taksówka. Jedzie w poniedziałek rano. Okazuje się niezawodna.

Wśród pasażerów są dwie osoby jadące do pracy, „na szycie” i na budowę. Trzeci pasażer jest Ormianinem z ukraińskim paszportem, ma kartę tymczasowego pobytu, czarny płaszcz, ciemne okulary i sygnet na palcu. Przed granicą zakup dozwolonego kartonu papierosów i dwóch butelek alkoholu na głowę („Będzie na bilety” mówi Luba jadący na budowę) oraz benzyna do kanistra, żeby nie trzeba było w Polsce kupować. Luba jest nauczycielem muzyki. 10 lat temu nigdy by nie uwierzył, że będzie tak zarabiał na życie. Od 6 lat jeździ do Polski. Najpierw na budowę pod Częstochowę. Potem handlować własnym spirytusem na stadion. Teraz na budowę pod Warszawę.

Przed granicą kierowca rozdaje pasażerom po 400 dolarów, żeby mogli się „wykazać” na granicy. Na granicy spora kolejka. Kierowca sprawdza, czy nie ma znajomych taksówkarzy, którzy by wpuścili do kolejki. Nie ma. Tak czy inaczej podjeżdżamy z boku. Szykuje 10 dolarów, żeby dać „za wpuśczenie”. Strażnik zbiera paszporty. Nie bierze łapówki. Michajło twierdzi, że to przez mój polski paszport. Przestraszył się. Normalnie zawsze bierze, bo wie, że on zarabia na przewoźniku. Sprawdzają nam bagaż, celnik zagląda do wszystkich zakałków samochodu. Po dwóch godzinach przekroczyliśmy granicę. Gdybyśmy się „nie wepchnęli” trwałoby to zapewne 5 godzin.

* imiona osób zostały zmienione

Obywatele Ukrainy w Polsce

1 października 2003 r. wprowadzono obowiązek wizowy pomiędzy Polską a Białorusią, Federacją Rosyjską i Ukrainą. Do września 2004 r. w polskich konsulatach ulokowanych na terenie byłego ZSRR wystawiono 1 100 000 wiz, z czego najwięcej, bo aż 600 000, w konsulatach znajdujących się na terenie Ukrainy.

Mimo istniejących możliwości legalizacji pobytu, nadal wzrasta liczba Ukraińców starających się przedostać nielegalnie na teren Polski. W 2004 r. Straż Graniczna zatrzymała 1 884 Ukraińców, którzy stanowili najliczniejszą grupę wśród ogółu cudzoziemców (w porównaniu do 873 osób w 2003 r.). Ukraińcy stanowili też drugą co do wielkości grupę osób, którym odmówiono wjazdu na terytorium RP - 12 053 osoby (w stosunku do 9 600 w 2003 r.). Liczba odmów wjazdu z przyczyn związanych z nielegalną migracją z państw ryzyka migracyjnego wyniosła 18 616 (spadek o 14,4% w stosunku do 2003 r.), przy czym z tej liczby na granicy zewnętrznej z Ukrainą zawrócono 7 897 osób – o 8,4% więcej niż

w 2003 r. Ponadto, w 2004 r. odesłano z Polski 6 199 cudzoziemców, z czego najwięcej, bo 4 013 osób na Ukrainę (w 2003 r. 3 247 osób).

W 2004 r. obywatele Ukrainy stanowili najliczniejszą grupę cudzoziemców, którym Prezydent nadał obywatelstwo polskie - 538 (27,8% ogółu), którzy uzyskali zezwolenie na osiedlenie się - 1 658 (38%) oraz zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony - 8 520 (33,5%). Według danych Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu w roku akademickim 2004/2005 najwięcej studentów zagranicznych pochodziło z Ukrainy - 1 155 osób (17% wszystkich), z tego 690 osób miało polskie pochodzenie. W 2004 roku największą liczbę zezwoleń na pracę uzyskali obywatele Ukrainy – ogółem 2 743 (20,8%) ogółu, z czego 2 588 indywidualnych i 155 kontraktowych. Ukraińcy podejmują w Polsce również pracę nierejestrowaną m. in. na budowach, w rolnictwie, w charakterze pomocy domowych czy opiekunek.

Rozmowa z ... Ireną Rzeplińską (Helsińska Fundacja Praw Człowieka)

Polska polityka migracyjna, a w tym zarządzanie migracją oraz praca z migrantami zaczynają być postrzegane w dyskursie publicznym jako zagadnienia wymagające pewnej uwagi. Zdecentralizowanie pomocy dla cudzoziemców oraz brak wspólnej idei tej pomocy powodują, że traci ona swój potencjał. Chcielibyśmy, aby inicjowana niniejszym seria krótkich wywiadów z przedstawicielami organizacji zajmujących się szeroko pojętą problematyką migracji, z jednej strony przybliżyła działalność tych organizacji, a z drugiej strony stała się przyczynkiem do publicznej debaty nad zmianami, jakich ta dziedzina wymaga oraz wskazania najbardziej palących problemów.

W jaki sposób pomagacie Państwo migrantom i jak ta pomoc wygląda w praktyce?

Helsińska Fundacja Praw Człowieka od 1992 roku prowadzi Program Bezpłatnej Pomocy Prawnej dla Cudzoziemców i Uchodźców. Udzielamy pomocy prawnej w toku trwającej procedury o nadanie statusu uchodźcy: przygotowujemy odwołania od decyzji I instancji (Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców), skargi na decyzje Rady do Spraw Uchodźców (organ II instancji) i do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego;

pisma interwencyjne w różnych sprawach uchodźców, które pojawiają się w toku postępowania o status uchodźcy; uczestniczymy w wywiadach statusowych. Wśród naszych klientów są także cudzoziemcy, znajdujący się w różnych trudnych sytuacjach, najczęściej po zakończonym negatywnie postępowaniu o nadanie statusu uchodźcy, osoby o nieuregulowanym pobycie na terytorium RP, mające jednak, po swojej stronie, różne przesłanki do legalizacji pobytu w Polsce, a także cudzoziemcy, wobec których toczy się postępowanie, z wniosku państwa obcego, o ich wydanie jako podejrzanych o popełnienie przestępstwa (postępowanie ekstradycyjne) oraz osoby przebywające w aresztach deportacyjnych, po wydanej wobec nich decyzji o wydaleniu z terytorium RP.

Jaki problem obecnie dotyczący migrantów uważacie Państwo za najbardziej palący?

Najważniejszym obecnie problemem są cudzoziemcy, którym udzielana jest zgoda na pobyt tolerowany na terytorium RP. Cudzoziemcy ci nie mają zagwarantowanej osłony socjalnej: z pracą jest trudno, a winni otrzymywać zasiłki pozwalające im na utrzymanie się i opłacenie mieszkania; tanich mieszkań nie ma w wystarczającej ilości. Zabezpieczenie socjalne tych uchodźców uważamy za najważniejszy problem i najważniejszą potrzebę; większość objętych „pobytem tolerowanym” to uchodźcy z Czeczenii; większość wnioskujących o nadanie statusu uchodźcy w RP współcześnie to uchodźcy z Czeczenii i większość z nich zostanie w naszym kraju, a Polska jako państwo jest zobowiązana do zagwarantowania im, co najmniej, minimalnych warunków do życia.

Inny problem wartą zasygnalizowania ma związek z orzekaniem o nadaniu statusu uchodźcy uciekinierom z Czeczenii. Jest to kwestia wykładni art. 1 ust. 2 pkt A Konwencji Genewskiej – organy orzekające: Prezes Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców (organ I instancji) i Rada do Spraw Uchodźców (organ II instancji) interpretują ten przepis zwięźajaco i odmawiają, w większości przypadków, nadania statusu uchodźcy w RP (udzielając jednocześnie zgody na pobyt tolerowany). Nie zgadzamy się z tą interpretacją i uważamy, że pozostaje w sprzeczności z duchem i literą Konwencji Genewskiej.

Jakie zmiany w przyszłości powinny zostać wprowadzone, aby pomoc dla migrantów była bardziej skuteczna?

Po pierwsze, rozszerzyć i tak zorganizować pomoc prawną, aby każdy cudzoziemiec przebywający w areszcie deportacyjnym miał do niej dostęp. Cudzoziemcy znajdujący się w ośrodkach dla uchodźców dostęp do takiej pomocy mają umożliwiony. Po drugie, zagwarantować uchodźcom opiekę socjalną na odpowiednim poziomie – większość z nich długo albo wcale nie będzie samodzielna, głównie ze względu na poważne trudności ze znalezieniem pracy w Polsce. Trzeba im zagwarantować minimum środków wystarczających na utrzymanie.

Ustawą z dnia 22.04.2005 r. o zmianie ustawy o cudzoziemcach i ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 94, poz. 788) zostały wprowadzone istotne uprawnienia w zakresie opieki socjalnej dla cudzoziemców, którym udzielono zgody na pobyt tolerowany: prawo do renty socjalnej, do świadczeń rodzinnych, do zarejestrowania się w charakterze bezrobotnego. Uzyskanie statusu bezrobotnego uprawnia do uzyskania zasiłków i innych świadczeń z tytułu bezrobocia, w tym prawo do korzystania z bezpłatnej opieki zdrowotnej. Prawo do pracy i do podejmowania działalności gospodarczej, bez konieczności uzyskania przewidzianych prawem zezwoleń, uchodźcy i osoby ze zgodą na pobyt tolerowany mają od dawna.

Ten zestaw uprawnień gwarantuje pewne socjalne minimum cudzoziemcom znajdującym się w bardzo trudnej sytuacji, a zarazem objętym ochroną na terytorium RP. Problemem pozostaje mieszkanie: tanie i możliwe do wynajęcia.

Polacy za granicą

Holandia zmienia sprzeczne z prawem unijnym przepisy dotyczące polskich usługodawców

W wyniku wielokrotnych skarg i interwencji ze strony polskiej (zarówno władz, jak i samych zainteresowanych) rząd Holandii postanowił zmienić sprzeczny z prawem wspólnotowym wymóg uzyskania zezwolenia na pracę dla pracowników delegowanych. Przewiduje się, że wkrótce zostanie on zastąpiony systemem notyfikacji delegowania pracowników.

Niemcy – dalsze restrykcje wobec usługodawców

Po zaostrzonych kontrolach polskich usługodawców w Niemczech przyszła kolej na zapowiedzi zaostrzenia prawa niemieckiego. Pośrednią tego przyczyną była utrata pracy przez ponad 20 tysięcy lokalnych rzeźników, przeciwko czemu zaprotestował związek zawodowy branży spożywczej i gastronomicznej. Niemiecka administracja zastanawia się nad wprowadzeniem płacy minimalnej w wybranych branżach, tak jak obecnie obowiązuje ona w budownictwie. Powodem jest obawa przed „dumpingiem socjalnym” ze strony pracowników z „nowych” krajów UE. Mają także zostać podjęte kroki w celu przekonania polskiego ZUS-u do wprowadzenia bardziej restrykcyjnych wymogów wydawania osobom delegowanym do Niemiec formularzy E-301, poświadczających ich przysięganie do krajowego systemu ubezpieczeń społecznych.

CBOS o polskich migracjach zarobkowych

Znacznie spadło zainteresowanie migracją zarobkową do krajów Unii w porównaniu z rokiem poprzednim (32%-II.2004 r.; 20% -2005 r.). Zaskakująca jest rozbieżność między chęcią pracy w UE, a podejmowanymi w tym celu działaniami. Większość deklarujących zainteresowanie taką pracą nie podjęło żadnych starań w tym kierunku od wejścia do Unii.

Studenci i uczniowie oraz bezrobotni stanowią dwie największe grupy osób, które po 1 maja 2004 r. wyjechały w celach zarobkowych za granicę - do krajów UE. Zdecydowana większość tych, którzy pracowali tam przez jakiś czas to osoby młode (18-24, 25-34). Największy odsetek osób (14%), które wyjechały i pracowały po akcesji do UE to osoby średnio zamożne (dochód 901-1200 zł na osobę) albo stosunkowo biedne (dochód do 500 zł na osobę). Robotnicy wykwalifikowani oraz osoby pracujące na własny rachunek są największą grupą, która poszukiwała ofert pracy za granicą, ale nie wyjechała z Polski. Najczęstszym kierunkiem migracji nadal są Niemcy (28%), a następnie Wielka Brytania (21%).

[Raport CBOS „Praca Polaków w krajach UE – plany i doświadczenia” (BS/71/2005). Badanie zostało przeprowadzone w dniach 4-7 marca 2005 r. na liczącej 1 025 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.]

Polacy w czołówce najbardziej mobilnych

Polscy pracownicy są znacznie bardziej mobilni niż Czesi, Słowacy czy Węgrzy, ale mniej niż, na przykład, Litwini i stanowią, w większości krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), najliczniejszą grupę spośród obywateli nowych krajów UE (w Wielkiej Brytanii – 56%, w Norwegii – 64%, w Holandii – 82%, w Szwecji – 59%).

Poważną barierą w adaptacji w kraju migracji jest niewystarczająca znajomość języka obcego, warunków życia i pracy za granicą. W okresie tuż po akcesji Polacy rzadko korzystali z dostępnych informacji o legalnych możliwościach zatrudnienia. W konsekwencji zdarzało się, że byli wykorzystywani i oszukiwani, a także zatrudniani nielegalnie. W Wielkiej Brytanii sytuacja ta nieco się poprawiła po wprowadzeniu kampanii informacyjnej opartej na polsko-brytyjskiej współpracy.

Najwięcej ofert dla marynarzy

W 2004 r. za pośrednictwem 271 niepublicznych agencji pośrednictwa do pracy za granicą skierowano do zatrudnienia 52 316 Polaków, w tym do krajów UE/EOG – 41 630 osób. Najwięcej z nich uzyskało pracę w branży morskiej. W sumie ponad 21 tysięcy Polaków (51% wszystkich skierowanych do pracy za granicą) pływa pod zagranicznymi banderolami lub jest związanych z obsługą żeglugi. Najwięcej polskich marynarzy było kierowanych do Norwegii (8 203), do Grecji i na Cypr (3 182), Wielkiej Brytanii (1 832), na Maltę (1 522), Wyspę Man (1 480), Bahama (1 440), Danii (1 384), RFN (1 040) oraz na Antiquę i Bermudy (997).

Osoby najliczniej zatrudnione w poszczególnych grupach zawodów za pośrednictwem agencji pośrednictwa do pracy za granicą w państwach EU/EOG w 2004 r.:

Lp.	nazwa grupy elementarnej zawodu	ogółem	kobiety
1	Marynarze i pokrewni	12697	67
2	Oficerowie pokładowi, piloci żeglugi pokrewni	4748	13
3	Pracownicy służb technicznych żeglugi	3770	0
4	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie i pokrewni	2193	868
5	Robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	1900	536
6	<i>bez zawodu</i>	1609	425
7	Spawacze i pokrewni	1563	0
8	Inżynierowie elektroniki i telekomunikacji	1320	443
9	Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	1137	67
10	Malarze budowlani i pokrewni	1039	5
11	Kucharze	845	25
12	Kelnerzy i pokrewni	663	429
13	Stewardzi	660	248
14	Pracownicy opieki osobistej i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	576	403

Zaskoczeni polscy pracownicy sezonowi w Niemczech

Od 1 lipca br. pracownicy wyjeżdżający do prac sezonowych w rolnictwie do Niemiec podczas urlopu wypoczynkowego, ferii lub wakacji zostaną objęci polskim systemem ubezpieczeń społecznych. Oznacza to, że pracodawca niemiecki zatrudniający pracownika z Polski będzie musiał odprowadzać składki do ZUS w wysokości 20,64% od wynagrodzenia, a pracownik w wysokości 27,21% swojej pensji.

Powyższe uregulowania są zgodne z przepisami unijnego rozporządzenia 1408/71 o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego krajów członkowskich UE/EOG. Problem polega na tym, że zainteresowani nie zostali o nich powiadomieni z odpowiednim wyprzedzeniem. Wielu podpisało umowy z niemieckimi pracodawcami, nie spodziewając się, że ich zarobki - w wyniku oskładkowania - zmniejszą się tak znacząco.

Opisane powyżej zmiany nie obejmą wyjeżdżających na zarobek w sezonie bezrobotnych, emerytów, rencistów, studentów, osób korzystających z urlopu bezpłatnego. Będą oni nadal podlegać niemieckim przepisom ubezpieczeniowym.

Imigranci w Polsce

Bezrobotni z państw EOG szukają pracy w Polsce?

Każdy obywatel kraju Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), który przybył do Polski w celu poszukiwania pracy, ma prawo do wypłaty zasiłku dla bezrobotnych, który przysługiwałby mu w kraju, z którego przyjechał. Świadczenie takie może być mu wypłacane przez maksymalny okres 3 miesięcy.

W ciągu roku naszego członkostwa w UE do Polski przetransferowano 87 świadczeń z tytułu bezrobocia na łączną kwotę 774 139 94 tys. zł. Znamienne, że wszystkie transfery pochodziły z krajów „starej” Unii, z tego najwięcej z Niemiec – 59.

A oto kwoty wypłaconych świadczeń dla bezrobotnych (za cały okres transferu - maksymalnie 3 miesiące), według krajów, z których transferowane były zasiłki:

państwo właściwe (z którego zasiłek jest transferowany)	liczba przypadków	najniższa/najwyższa kwota wypłaconych świadczeń w PLN (za cały okres transferu – maks. 3 miesiące)
Austria	4	5 907 – 10 130
Belgia	2	6 332 – 10 216
Dania	7	1 622 – 24 327
Finlandia	1	5 821
Francja	3	5 618 – 23 333
Grecja	1	4 410
Hiszpania	1	9 861
Holandia	1	21 655
Irlandia	1	1 942
Niemcy	59	1 620 – 14 079
Szwecja	6	8 385 – 16 662
Wielka Brytania	1	1 837

Systematycznie rośnie liczba wniosków azylowych w Polsce

W 2004 r. o status uchodźcy w Polsce poprosiło 8 079 cudzoziemców. To aż 14 razy więcej niż w 1992 r., kiedy to o azyl starało się tylko 567 osób. W 2004 r. prawie 90% aplikujących o status stanowiąli obywatele Federacji Rosyjskiej deklarujący narodowość czeczeńską.

Co ciekawe, liczba wniosków azylowych złożonych w 38 krajach uprzemysłowionych w 2004 r. – jak podaje UNHCR - jest z kolei najniższa od 1988 r. W wielu krajach Europy Zachodniej jest najniższa od niemal 20 lat.

Należy jednak mieć na uwadze, że liczba składanych wniosków azylowych w Polsce jest wciąż znikoma w porównaniu do krajów zachodnioeuropejskich, które przyjmują ich najwięcej. Dla porównania, w ciągu ostatnich 12 lat o status uchodźcy w Polsce ubiegało się 44 421 osób, we Francji w samym tylko roku 2004 – 61 600.

Przyszli lekarze z Zachodu

Według danych MENiS w roku akademickim 2004/2005 740 cudzoziemców niepolskiego pochodzenia studiowało na płatnych studiach medycznych prowadzonych w języku angielskim. Na przyszłych lekarzy kształcą się głównie Norwegowie – 325 i obywatele Stanów Zjednoczonych – 213.

Powstał Międzyresortowy Zespół ds. Integracji Społecznej Cudzoziemców

W marcu br. w Ministerstwie Polityki Społecznej powołany został Międzyresortowy Zespół ds. Integracji Społecznej Cudzoziemców. W jego skład weszli przedstawiciele kilku resortów i organizacji pozarządowych.

Zespół ma za zadanie kreować politykę integracyjną cudzoziemców w Polsce oraz wdrażać zapisy przygotowanego przez resort polityki społecznej i przyjętego w styczniu br. przez Komitet Europejski Rady Ministrów dokumentu pt. „Propozycje działań w celu stworzenia kompleksowej polityki integracji cudzoziemców w Polsce”. Kierunki tej polityki Zespół ustali we współpracy z Komisją Europejską, która przyjęła w listopadzie ubiegłego roku wspólne dla krajów UE zasady polityki integracyjnej wobec cudzoziemców.

Z tekstami obu dokumentów można zapoznać się na stronie internetowej Ministerstwa Polityki Społecznej: <http://www.mps.gov.pl>.

Zmiany w ustawach dotyczących cudzoziemców

22 kwietnia 2005 r. Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o cudzoziemcach i ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 94, poz. 788). Najważniejsze zmiany:

1. Wprowadzenie nowej instytucji legalizującej pobyt w Polsce, tzn. rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich. O pozwolenie takie może ubiegać się cudzoziemiec po upływie 5-letniego nieprzerwanego pobytu na terytorium RP, po wykazaniu, że posiada stałe i regularne źródło dochodu na terytorium RP oraz ubezpieczenie zdrowotne.
2. Radykalna zmiana zasad przyznawania zezwolenia na osiedlenie się. Po nowelizacji o takie zezwolenie będzie mogła ubiegać się tylko i wyłącznie osoba, która przebywa w Polsce w związku z nadaniem statusu uchodźcy (skrócono w tym wypadku okres nieprzerwanego pobytu do 5 lat), uzyskaniem zgody na pobyt tolerowany (10 lat nieprzerwanego pobytu), jest dzieckiem lub małżonkiem obywatela polskiego (po spełnieniu pewnych dodatkowych warunków) lub jest małoletnim dzieckiem cudzoziemca posiadającego zezwolenie na osiedlenie się, urodzonym na terytorium Polski. Nowością jest, że oprócz wymaganego okresu nieprzerwanego pobytu, aby uzyskać zezwolenie na osiedlenie się nie trzeba spełniać żadnych innych przesłanek, w tym także ekonomicznych.
3. Przyznanie osobom będącym w procedurze o nadanie statusu uchodźcy prawa do ubiegania się o zezwolenie na pracę, na zasadach obowiązujących wszystkich cudzoziemców. Uprawnienie to otrzymują jedynie osoby, których procedura o nadanie statusu uchodźcy przedłużyła się nie z ich winy.
4. Osoby posiadające zgode na pobyt tolerowany uzyskują te same prawa socjalne, co uznani uchodźcy, poza prawem do pomocy integracyjnej. Po wejściu w życie ustawy będą więc mogli ubiegać się o świadczenia rodzinne, rentę socjalną, a także będą mogli rejestrować się w powiatowych urzędach pracy w charakterze bezrobotnego, co da im prawo do korzystania z ubezpieczenia zdrowotnego, a tym samym z bezpłatnej pomocy medycznej.

Większość przepisów zacznie obowiązywać od 1 października 2005 r. Przepisy dotyczące praw osób, które uzyskały w Polsce zezwolenie na pobyt tolerowany weszły jednak w życie już 14 dni od daty ogłoszenia ustawy w Dzienniku Ustaw, a więc 14 czerwca 2005 r.

[Pełny tekst artykułu „Zmiany w ustawach dotyczących cudzoziemców” autorstwa Agnieszki Jasiakiewicz i Witolda Klausza ze Stowarzyszenia Interwencji Prawnej ukaże się w najbliższym numerze biuletynu UNHCR „Z obcej ziemi”.]

Unia Europejska

ROZWÓJ POLITYKI MIGRACYJNEJ W UNII EUROPEJSKIEJ*	
1957	Traktat Rzymski ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą, gdzie jedną ze swobód jest swobodny przepływ pracowników
1968	Rozporządzenie 1612/68/EWG o swobodzie przemieszczania się pracowników na obszarze Wspólnoty wprowadzające zakaz dyskryminacji w dostępie do zatrudnienia ze względu na obywatelstwo (potwierdzone na szczycie paryskim w 1973 r.)
1971	Rozporządzenie 1408/71/EWG w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do osób migrujących oraz członków ich rodzin
1975	TREVI Group - rozpoczęcie współpracy Ministrów Spraw Wewnętrznych w zakresie terroryzmu i bezpieczeństwa wewnętrznego
1985	Traktat z Schengen (Niemcy, Francja, Holandia, Belgia, Luksemburg; 1995 - Włochy, Grecja, Hiszpania, Portugalia)
1986	Jednolity Akt Europejski - postawiono sobie za cel osiągnięcie swobodnego przepływu osób do 1992 r.
1986	Ad Hoc Group on Immigration - rozpoczęcie współpracy Ministrów Spraw Wewnętrznych w zakresie granic, kontroli i azylu
1990 (1998)	Konwencja Dublińska I - konwencja ustanawiająca odpowiedzialność kraju za rozpatrzenie wniosku uchodźczego
1992 (1993)	Traktat z Maastricht - kompetencje dotyczące Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, przechodzą w obszar ponadnarodowy – utworzenie trzeciego filaru Współpracy Międzyrządowej
1992	koncepcja „bezpiecznego kraju pochodzenia” oraz „bezpiecznego kraju trzeciego”
1996	wspólna definicja uchodźcy - ustalenie wspólnych zasad interpretacji Konwencji Genewskiej oraz Protokołu Nowojorskiego
1997 (1999)	Traktat Amsterdamski - przejście Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych z filaru trzeciego do pierwszego; art. 63, art. 62
1999	Szczyt Rady Europejskiej w Tampere - potwierdzenie gotowości państw członkowskich do wspólnego opracowywania polityki wobec cudzoziemców; wymieniono cztery elementy polityki Unii w tej dziedzinie – współpraca z krajami pochodzenia, wspólna polityka azylowa, status obywateli krajów trzecich, oraz zwiększenie kontroli wewnętrznej jak i zewnętrznej
2001	Szczyt w Laeken - ocena osiągnięć i wskazanie na potrzebę wprowadzenia w życie konwencji <u>Dublin II</u>
2002	Szczyt w Seville - spotkanie Rady Europejskiej dotyczące nielegalnej imigracji
2003	Szczyt Rady Europejskiej w Salonikach - Rada Europejska ogłasza założenia dotyczące integracji imigrantów
2003	1 września rozporządzenie Dublin II zastąpiło Konwencję Dublińską - uruchomienie systemu DublinET, ułatwiającego rejestrację migrantów oraz wskazania na kraj właściwy do rozpatrzenia wniosku. Uruchomienie systemu <u>Eurodac</u> .
2004	Program Haski - m.in. zapewnienie ochrony osobom znajdującym się w potrzebie zgodnie z Konwencją Genewską dotyczącą statusu uchodźców i innymi traktatami międzynarodowymi, uregulowanie ruchów migracyjnych oraz kontrolowanie granic zewnętrznych Unii
2005	Zielona Księga w sprawie podejścia UE do zarządzania migracją ekonomiczną

* do 1 listopada 1993 r. w Europejskiej Wspólnocie Gospodarczej (jest to data wejścia w życie Traktatu z Maastricht, tzw. Traktatu o Unii Europejskiej, na mocy którego powstała Unia Europejska - w oparciu o istniejące wcześniej: Europejską Wspólnotę Gospodarczą, Europejską Wspólnotę Węgla i Stali, Europejską Wspólnotę Energii Atomowej)

Projekty, seminaria

Migracyjne Studia Podyplomowe na UW

Ośrodek Badań nad Migracjami Uniwersytetu Warszawskiego prowadzi nabór na roczne studia podyplomowe „Migracje Międzynarodowe”. Kierownikiem studium jest prof. dr hab. Marek Okólski. Szczegółowe informacje o studium dostępne są na stronie internetowej:

www.wne.uw.edu.pl/studia_podyplomowe/smm.html

Ośrodek Badań nad Migracjami UW

Ośrodek Badań nad Migracjami aktualnie realizuje następujące projekty (finansowane głównie przez Komitet Badań Naukowych):

- „Od osiedlenia do wspólnoty. Rola migracji osiedleńczych w tworzeniu się wspólnot imigranckich oraz społeczeństwa wielokulturowego”. Kierownikiem projektu jest dr hab. Dariusz Stola. Czas trwania: styczeń 2004 - grudzień 2005.

- „Wielokrotne obywatelstwo w Polsce. Społeczne, ekonomiczne i polityczne aspekty zjawiska.” Kierownikiem projektu jest dr Agata Górny. Czas trwania: wrzesień 2003 - grudzień 2005.

- „Nowe wzorce skupiania się emigracji z Polski w metropoliach Stanów Zjednoczonych na przykładzie Wielkiej Metropolii Chicago”. Kierownik projektu - dr Barbara Sakson. Czas trwania: styczeń 2003 - wrzesień 2005.

- „Imigracja do Polski i emigracja z Polski w świetle wyników Narodowego Spisu Powszechnego 2002”. Kierownik projektu - dr Ewa Jaźwińska-Motyłska. Czas trwania: listopad 2004 - grudzień 2005.

- „Rola płci we współczesnych migracjach z Polski: przypadek pracowników sezonowych do Niemiec”. Kierownikiem projektu jest Ewa Kępińska. Czas trwania: luty 2004 - grudzień 2005.

- „Trends in international migration” (roczne raporty o najnowszych trendach migracyjnych w Polsce, przygotowywane w ramach międzynarodowego projektu OECD/SOPEMI) - od 1991 r.

Ośrodek Badań nad Migracjami UW i CEFMR

Ośrodek Badań nad Migracjami we współpracy ze Środkowoeuropejskim Forum Badań Migracyjnych rozpoczęli cykl seminariów „Czasy globalnych migracji. W poszukiwaniu paradygmatu badawczego”. Celem jest stworzenie akademickiego forum dyskusji i wymiany idei dotyczących szeroko pojętej problematyki migracji. W trzech dotychczasowych spotkaniach udział wzięli wybitni specjaliści z dziedziny badań nad migracjami, zarówno z Polski, jak i zagranicą m. in. prof. Adam Walaszek oraz prof. Oded Stark, prof. Phil Rees.

CEFMR

W bieżącym roku Środkowoeuropejskie Forum Badań Migracyjnych (CEFMR) realizuje następujące projekty:

- „Forecasting migration in Europe: a comparison of traditional methods and the Bayesian approach” ma się zakończyć w listopadzie 2007 r. Koordynator projektu - Jakub Bijak.

- „Study on the impact of future demographic trends in Europe” ma się zakończyć w grudniu 2005 r. Kierownikiem projektu jest prof. dr hab. Marek Kupiszewski.

- „Polish Migration Policy: its principles and legal aspects” zakończy się w czerwcu 2007, jego kierownikiem jest Izabela Koryś.

- „Paradigm Shift in the German Immigration Policy at the Turn of the 20th and 21st centuries. Implications for Poland”. Projekt zakończy się w maju 2005 r. Kierownikiem projektu jest Monika Mazur-Rafał.

Centrum Stosunków Międzynarodowych

Centrum Stosunków Międzynarodowych w ramach Programu „Migracje i bezpieczeństwo wewnętrzne” realizuje m. in. następujące projekty:

- „Polska jako kraj graniczny UE”,

- „Podział kompetencji i instytucjonalny kształt europejskich instytucji i mechanizmów integracyjnych w dziedzinie bezpieczeństwa”,

- „Bezpieczeństwo europejskie a terroryzm z polskiej perspektywy”,

- „Jeden czy dwa filary - zasadność tradycyjnego podziału na bezpieczeństwo wewnętrzne i zewnętrzne w warunkach globalizacji i walki z terroryzmem”,

- „Nowe technologie teleinformatyczne - 'Wielki Brat' czy nieunikniona cena życia wewnątrz obszaru wolności i bezpieczeństwa”,

- „Bezpieczeństwo europejskie z punktu widzenia problematyki integracji cudzoziemców w nowych krajach członkowskich i dylematów wielokulturowości”,

- „Polska polityka migracyjna i system zarządzania migracjami”,

- „Rola organizacji pozarządowych w tworzeniu wspólnej polityki migracyjnej UE”,

- „Zjawisko 'drenażu mózgow' z nowych krajów członkowskich UE - czy rzeczywiste zagrożenie?”.

Instytut Spraw Publicznych

Instytut Spraw Publicznych realizuje obecnie kilka projektów badawczych z dziedziny migracji:

- „Studium wykonalności współpracy konsularnej i wizowej między krajami Grupy Wyszehradzkiej na rzecz obywateli Ukrainy i Mołdawii”. Kierownikiem projektu jest Piotr Kaźmierkiewicz. Czas trwania: wrzesień 2004 — wrzesień 2005.

- „Europejskie dylematy: formy dyskryminacji instytucjonalnej, politycznej i społecznej”. Kierownikiem projektu jest prof. dr hab. Joanna Kurczewska. Projekt realizowany w 8 krajach UE. Czas trwania: czerwiec 2004 - grudzień 2005.

- „Regulacja migracji zarobkowej - wyzwania dla Ukrainy, w kontekście polskich doświadczeń”. Koordynator projektu - Justyna Frelak. Czas trwania: czerwiec 2004 - wrzesień 2005.

CSM i ISP

- Projekt „Imigracja jako strategia rozwoju Nowej Europy, czyli obecność imigrantów na rynku pracy w Polsce po rozszerzeniu UE” jest realizowany przez Fundację „Klub Obywatelski” we współpracy z Instytutem Spraw Publicznych i Centrum Stosunków Międzynarodowych. Czas trwania: luty – czerwiec 2005 r.

- Projekt „European Migration Dialogue (EMD) – Linking the national and European Debates on integration and integration policies” jest koordynowany przez Migration Policy Group, która skupia paneuropejską sieć organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką migracji. Czas trwania: czerwiec 2004 - październik 2005

Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej

W czerwcu 2004 r. projekt „Międzykulturowe Centrum Adaptacji Zawodowej” SWPS wygrał konkurs Inicjatywy Wspólnotowej EQU-AL. Celem jest wspomaganie imigrantów, uchodźców i repatriantów w adaptacji społecznej i zawodowej. Adresatami projektu są także pracujący z ww. osobami doradcy zawodowi, psycholodzy, pracownicy socjalni, pracodawcy, policjanci, menagerowie placówek oświatowych itp. Planowane działania obejmują trzy typy programów:

1) szkolenia integrujące (m.in. kursy języka i kultury polskiej, funkcjonowania polskiego państwa i społeczeństwa, treningi życia niezależnego dla kobiet, szkolenie liderów grup mniejszościowych);

2) pomoc przy nostryfikacji dokumentów, stworzenie wzorcowego ośrodka doradztwa zawodowego, prawnego i psychologicznego, pomoc kobietom i dziewczętom wykluczonym z ich społeczności lub maltretowanym;

3) działania adresowane do polskich instytucji i organizacji (m.in. kursy kompetencji międzykulturowych, szkolenie negocjatorów i mediatorów międzykulturowych).

Kierownik projektu - prof. dr hab. Krystyna Błeszyńska.

Słownik Migracyjny

Bezpieczny kraj pochodzenia (*ang. safe country of origin*) – to kraj pochodzenia cudzoziemca, w którym sytuacja polityczna i prawna wyklucza możliwość prześladowania kogokolwiek z jakichkolwiek względów. Wnioskodawca pochodzący z takiego kraju nie spełnia więc warunków definicji uchodźcy według art. 1A Konwencji Genewskiej z 1951 r. o statusie uchodźcy. (*Sławomir Łodziński, Problemy polityki migracyjnej Polski w latach 1989-1998 a nowa ustawa o cudzoziemcach*).

Bezpieczny kraj trzeci (*ang. safe third country*) – to państwo nie będące krajem pochodzenia cudzoziemca, które ratyfikowało i stosuje postanowienia podstawowych dokumentów praw człowieka, w tym także odpowiednich konwencji dotyczących nadawania statusu uchodźcy. Cudzoziemiec-wnioskodawca przyjeżdżający z takiego kraju do Polski jest obowiązany w tamtym kraju złożyć podanie o nadanie statusu uchodźcy. (*Sławomir Łodziński, Problemy polityki migracyjnej Polski w latach 1989-1998 a nowa ustawa o cudzoziemcach*).

Dublin II – rozporządzenie Rady Unii Europejskiej 343/2003 z dnia 18 lutego 2003 r. o ustanowieniu kryteriów i mechanizmów określania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku azylowego, złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego. Dublinem II objęte są wszystkie państwa Unii Europejskiej (za wyjątkiem Danii), Islandia i Norwegia; trwają negocjacje ze Szwajcarią.

Europejski Obszar Gospodarczy, EOG (*ang. European Economic Area, EEA*) – wspólny obszar gospodarczy obejmujący obecnie 25 krajów Unii Europejskiej oraz 3 kraje Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu EFTA – Islandię, Lichtenstein i Norwegię. W skład EOG nie wchodzi Szwajcaria (członek EFTA), gdyż jej obywatele w referendum opowiedzieli się przeciwko jej członkostwu w EOG. Porozumienie ustanawiające EOG podpisano w Porto 2 maja 1992 roku, a weszło ono w życie 1 stycznia 1994 roku.

EOG funkcjonuje w oparciu o zasadę swobody przepływu towarów, osób, usług i kapitału (w obszarze tym nie obowiązuje jednak m. in. swoboda handlu produktami rolnymi).

Eurodac, Europejska Daktyloskopia, (*ang. European Dactiloscope*) – system komputerowego porównywania odcisków palców. Pozwala on na ustalenie tożsamości ubiegającego się o azyl lub nielegalnie przekraczającego zewnętrzną granicę Unii, a także na sprawdzenie, czy cudzoziemiec ten nie starał się o azyl w innym kraju członkowskim UE.

Zgoda na pobyt tolerowany (*ang. permit for tolerated stay*) – jedna z czterech form ochrony, jaka może być udzielona cudzoziemcowi w Polsce (obok statusu uchodźcy, ochrony czasowej i azylu). Cudzoziemiec otrzymuje zgodę na pobyt tolerowany, jeżeli jego wydalenie miałooby nastąpić do kraju, w którym zagrożone byłoby jego prawo do życia, wolności, w którym mógłby zostać poddany torturom albo nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu (wszystkie okoliczności są ściśle określone w ustawie o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP). Zgodę na pobyt tolerowany udziela się wówczas, gdy cudzoziemiec nie spełnia w świetle Konwencji Genewskiej z 1951 r. warunków do nadania statusu uchodźcy. Cudzoziemcom ze zgodą na pobyt tolerowany przysługują takie same prawa socjalne jak uchodźcom – za wyjątkiem pomocy integracyjnej. Nie mają oni poza tym prawa do bezpłatnej nauki w szkołach wyższych.

Zielona Księga w sprawie podejścia UE do zarządzania migracją ekonomiczną (*ang. Green paper on an EU approach to managing economic migration*) – dokument przyjęty w styczniu 2005 r. przez Komisję Europejską mający na celu zapoczątkowanie debaty na temat harmonizacji procedur legalnego zatrudniania obywateli krajów trzecich oraz statusu migrantów legalnie pracujących w jednym z krajów Unii Europejskiej.

Projekt jest realizowany we współpracy z Fundacją Adenauera

Nasi Partnerzy:

Urząd do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców	Środkowoeuropejskie Forum Badań Migracyjnych
Ministerstwo Polityki Społecznej, Departament Pomocy i Integracji Społecznej	Instytut Spraw Publicznych
Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Departament Rynku Pracy	Ośrodek Studiów Wschodnich
Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu Biuro Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej	IOM - Międzynarodowa Organizacja do Spraw Migracji
Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Departament Konsularny i Polonii	UNHCR Przedstawicielstwo w Polsce
Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, Departament Analiz i Strategii	Caritas Polska
Rada do Spraw Uchodźców	Helsińska Fundacja Praw Człowieka
Komenda Główna Straży Granicznej	Fundacja im. Stefana Batorego
Państwowa Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych	Fundacja La Strada
Główny Urząd Statystyczny, Departament Statystyki Społecznej	Stowarzyszenie Interwencji Prawnej

Ośrodek Badań nad Migracjami, Uniwersytet Warszawski oraz Centrum Stosunków Międzynarodowych (CSM)

www.migration-news.uw.edu.pl, www.csm.org.pl

Kontakt: biuletyn.migracyjny.obm.@uw.edu.pl

Zespół Redakcyjny:

Emilia Lewandowska, Renata Stefańska, Marta Studzińska, Agnieszka Weinar